

Kraměryšow
Cysarstvé král. Wlastenské Nowiny.

Roku 1791.

Číslo. 52.

W Sobotu

dne 24 Prošynce.

Třetí roční běh

S nejvyšším cysarstvim královským Poradením.

Rozličné politické zpráwy.

Na den 13 toho přišla z Moldawy zpráva do Wjdně, dle kteréž známo se činí, že Pan Bezborodky, kterýž místo Knížete Potemkyna k gednání o pokog wstawen gest, na den 14 listopadu do Jasy přigel; wšak ale to gednání po tu chwili začato není, ač Turečtj zplnomocnění wyslancy již dlabý čas w Jasy se zdržují. Nejvyšší Wězyr, nyní mnohým smělejší gest než kdy gindy, poněwadž Knížete Potemkyna wíce není, hledj den po dni tomu gednání nějaké překážky činiti, zvláště tomu welice na odpor gest, aby Moldawané a Walassj těch práw požjwali, kteráž jim slawná Bazarčina Ruská Cysarowna k polehčení ge-

gich zgednání chce. Na ten tedy spůsob můžeme mysliti, že ono gednání buď dofonce přetrženo, aneb aspoň gestie na delší čas protaženo bude. — Morowá nářaza, aneb gáž tu nemoc shnilau zymnicj gmenugj, w Galaci a za Dunagem docela přestala, tak že w Generálowé Samoilow a Rybas žádného wíce nebezpečenstwí nemagj se co obáwati.

3 Jasy list psaný na den 25 listopadu prawi, že potud pro smrt Knížete Potemkyna wšickni welikj zármutek magj, a den po dni ztráty toho slawného Wúdce wíce pocytugj. W těch dnech přišel do Jasy cysarstvj rozkaz, dle kteréhož geho kancelář w wšicku mohowí-

toť rádne zapečetiti a wsecko dobře schowati poručeno bylo. Tento slavný muž před swau smrtí na cestě, když geg do Nykolewsta wezli, wšel do sedlé chalupy, a gestě tu obširný list napsal, kterýž také hned podle rychlého posla své Mocnáře zaslal. Gakž se smeyšij, on se s swau Mocnářkau na tomto swěte laučil, nebo každému swau smrt předpowěděl, a bezpochyby w swém tele musyl gakešy takowé znamení míti, podle kteréhož swau bržkau smrt znamenal.

Poslední listowé z Syrmie dáwagi nám tuto zpráwu: Bělehradského Bassy duchod giž tak ztenčen gest, že se welič summy peněz od Řeckých kupců dluzžiti musy, kdezto zase z jiné strany bledy, aby oni sobě ty peníze wynahradili. Bělehradští obywarelé dosawad na dělajících a řemeslníkůch weliky nedostatek magi, tak že přinuceni gsau mnohé wěcy w Semelíně sobě dáwat dělati, ano své nádoby k pocynowání sem posylaggi. Sprošným Turkům w Bělehradě nastrz se nelibi, a proto welmi mnozy tam odtud krádi wtiskaggi.

Turcy po hranicích do té doby nemohau zapomenauti na onu ránu, kterauž za tři léta w předesslau wálku trpěli; a protož wždy w nemalém strachu gsau, když slyši, že Rusowé po tu chwili na rozpacích gsau, takéli gestě toho roku s Turky pokog učiniti magi. Takowá powěst nedáwno se roznesla, kterauž gísty kupec z Widjina přinesl, že Rusowé sturčeně na pokog nemyslegi. Tauto zpráwu Turcy welice byli předsšeni, nebo nemyslegi gináč, než že ge nowá wálka docela potřiti a zabubiti musy.

Na Bělehradě negsau než takowí jeničari, kterých Bassa pro swau službu newyhnutedlně potřebuge, a titowšudy bez braně choditi musy; ostatní gsau sami spáhové, aneb gako w nás vsedli Žemane, kterých wšak také raděgi domů aneb na své statky gíri sobě žadaggi. — Aby se Sultánůw duchod, aneb raděgi kassa k wyžiwení Bělehradského Bassy zmnožila, nyni poručeno gest, aby žádný dědictwijn na statek připuštěn nebyl, leč syn gakožto vlastní dědic po otce swém, příbuzní pak že žádného práwa k tomu míti nemaggi. Tjímto nowé zamysleným k ničemu ginému se nesměruge, než aby se příbuzní a wšicni, kdož se k takowému dědictwíj práwu míti domniwaggi, w wyplatě 100 aneb 150ti piastry na statky wšupowali, a na ten způsob do prázdne kassy předce pomalu přibýwati bude.

Při začátku tohoto měsíce obchod z Bělehradu do naši země gestě žádného průchodu neměl, poněwadž se obawaggi, aby se snad s Tureckým zbojím negaká nářazliwá nemoc mezy nás lid newlaudila. — Bělehradský Bassa po tu chwili má své obydlí gen w chatrém stavení w hořejším městě, dokud pro něho nákladněgší sydlo postaweno a zřízeno nebude.

Dne 5 toho z Bělehradu přišli do Semelína jeničari Uga gmenem Sed Effendy; a Čaus Hassan, kterě některý gini Turcy a Řekowé prowázeli. Uga, welmi zdmořilý muž, chěl sobě poručan kauptiti toho způsobu, gakehož Turcy při pití kafe wžíwaggi. Hassan g st takowý člověk, kterýž wšeccky Turecké

země prossel, a pak mnohá léta w Konstantynopoli strávil. Také s Tureckým poselstwím byl tři léta w Madrytu, kdež dwoge welmi drahé zlaté hodinky, gedny od starého Krále, a druhé též hrst dukátů od tehdejšího královského Dvorce a nynějšího Mělnáře za dar obdržel, když se w gednom turnaji rytířsky zachoval. Krom své Turecké řeči, umí také illirysky*), armensky a španělsky. Jeho neyprvnější žádost byla, aby směl kanceláře prohlídnouti, a když mu to povoleno bylo, mnoho se na právní věci wyrazoval, gať se neyvyšší nářizení k ostatním auradům zasýlagi, a gať plněna býwagi; gať plat pro auzřednky wyměřen gest, a t. d.

*) Illiryský gazyk, kterýž pro geho společnost seowssemi ostatními takměř po celém světě rozšířenými Slowanskými gazyky slusným právem Slowanský gazyk gmenowati můžeme, Turkům uměti není nic nového; Turkům téměř každý gim mluví, a v sameho Sultánowa dwora Slowanský gazyk gest neypřednější, a také w těch gazyku wsecka neyvyšší poručení do wsech Tureckých zemí se rozesýlagi. Z toho my čechové maťawě poznati můžeme, gať náš Slowanský gazyk — nebo y náš Česky gest Slowanský — daleko široko rozšířen gest, a není obmezen w gaťesý neymenší částce světa, gaťo k. p. Německá říše gest. Nota pro ty, genž tak sprosťnj gsaň, a wěří, že Čech progda své králostwí a Morawu, giž s swým mateřským gazykem dále ani pokročiti nemůže.

W gístém listu z Charwát, kterýž psan gest na den 20 listopadu, praví se, že dosawad gisto není, aby Turecké pewnosti Dubice, Nowý hrad a Berbjr Turkům zůstaly, a že snad Tureckí komissari gediné za tu příčinu w Konstantynopoli zdržáni byli, aby se Bosňáci zajím upokojili; nebo po tu chvíli se není, co w čístawě strany těchto pewností ugednáno bylo; a mezy tím také sauditi můžeme, kdyby w tom negať klička byla, žeby Turecký dwůr giž dawno tyto pewnosti bezewšeho odkladu nespátek byl přigal. Toto domněnj na gaťe bezpochyby nám dofonále wyswětleno bude.

Když sme se domníwali, (tak se pišse w Wjdně) že snad Turecký k Wjdenštemu dworu zaslaný Posel giž w Temesswárském Banátu gest, zatím podle listu z Bukarestu psaného na den 20 listopadu slyšime, že geho Excellencý tohož dne tam přigel, a gest toho amyslu za několik nedel zde se zdržeti, a na auraty Walasšského hospodáře tráwiti. Jeho komonstwo gest 99 osob sylné, kterýž každý zwláště negať důstogenstwí magi, a znamená se na nich, že při tom poselstwí welikého zysku hledagi, strže což bezpochyby na cestě mnohých neporádků se dopustěgi. Prwe než tento Konstantynopolský Posel s swým lidem hranice přegde, za negať čas w nassém lazaretu pro očistění zdržeti se musí, poněwadž z Tureckých zemí gessně zpráwy přicházi, že morowá rána docela nepřestala. Ano y z Konstantynopole se pišse, že tato gedowatá nemoe giž čtyři plné měsíce lidi welice hubi.

W témž listu také se píše, že nejvyšší Wezír hned po smrti Ruzjete Potemkyna wšim zase k wálečnému tažení se připravil a wogsto své rozmnožil, čímž k ničemu ginému nesměluge, než aby zbežné članky k budavcým narownánj, kteréz sám drjwe podepsal, zase zkazyl a winiwec obrátil. Ta wěc také dosti možná gest, poněwadž Turcy smeyssli, že gich nepriatelé smrti slawného Hrdiny Potemkyna, mnoho zmužlosti a wdatnosti ztratěgi.

Nepriatelé Walašského Ruzjete Nawrojeny, kteryz na poručení Turckého dwora hanebným způsobem o život přissel, gestě y wsecku po něm památku docela zahladiti wylugj. Gakž slyšime, nejvyšší Sultán Ruzjeti Sultán Walašskému Hospodari, swau vlastní rukau napsaný rozkaz odesal, podle kteréhož wšem těm, gichž Nawrojeny do zemanského stawu powýssil, diploma wzyti poraučj. Na toto Sultánowo poručení mnozy žehj, wšak Bojari gsau tomu welice rádi, poněwadž Nawrojeny mezy těmi nowými zemany mnohých z sedlského stawu powýssil.

Z Francouz. W Landawě a Sstrasburku skutečně giž poručeno gest, aby wseckere wogsto se wšim přichystáno bylo. W Landawě každodenně od každé kompanye wytahne 36 wybraných mužů k službě, a gednomu každému 36 ostrých patronů se dáwá. W Sstrasburku Lukner též takového poručení dostal, gako Kellerman w Landawě. Karabinyři své koně wseckz na ostrohowati a srawle brausyti dáwagj, a též spjze do pole wsecka přichystána byti

musy. Utimo to, ačkoli giž welmi twrdá zyma gest, předce w Sstrasburku na pewnosti pořád dělncj pracugj a gi opravugj.

Obywatele tak řečeného města Nantes před krátkým časem předstoupili před gcho Milost Krále Francouzského, a pohnutým srdcem předstawi mu tu záhubu, kteráž se na ostrowě sw. Dominyka strze pozdwiženj Naučenjnu stala. Oni se před ním zawázali, že neschastným obywatelům toho ostrowa podle své možnosti napomocni byti chtěgi. Posléz co nejsnažněgi žádali Krále, aby giž gednau swých práv, kteráž zase w rukau má, se wgal, a tím wšem dalším mordům, laupežem a wšem hanebným nevěstem, kteréz nynj giž mezy Francouzy na nejvyšší stupeň wzěssly, přjtrž učinil. — Z praweného města Nantes každoročně aspoň 150 welikých korábů na ostrow swateho Dominyka, a k Afrykanským břehům 40 až do 60ti lodj plynulo. A protož kdyby ostrow sw. Dominyka na zkázu přigiti měl, město Nantes, w kterémž nynj na gedentrát sto tisíců dussj pozůstává, strze zkázu obchodu sotwaby potom 30 tisíců lidu počisti mohlo.

Z ostrowa sw. Kueye a Gadalupe také přicházy welmi truchliwe zpráwy, wšak předce ne takové gako z ostrowa sw. Dominyka. Tamto sami bjlj lidé mezy sebau se rozdwogili, a w takové newoli gsau, že se wogsto w to wložiti musylo, z čehož nynj wogna mezy přátely a nepřátely nowé Francouzské konstitucy nastala.

Francouzští Pryncowé, gichž Král w posledním listu welmi snažně žádal, aby